

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci.

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-

ROMÂNUL

Invitare la abonament.

Cu începerea unui an nou, anul al V-lea, de existență al ziarului „Românul”, adresăm on. noștri abonați de până acum rugarea să binevoiască a-și înol din bună vreme abonamentul pe anul 1915, ca expedierea regulată a ziarului nostru să nu sufere întrerupere. Ne exprimăm totodată speranța, că în noul an, nu numai ne vor rămâne credincioși vechii noștri abonați, ci vor intra în șirul abonaților și alți numeroși cetitori și prieteni ai ziarului nostru.

Profităm de ocazia aceasta pentru a adresa și on. noștri abonați restanțieri — institute, ca și patriculari — rugămintea, ca deodată cu abonarea ziarului nostru pe anul 1915, să-și achite și restanțele de abonament din trecut.

Costul abonamentului pentru „Românul” zilnic rămâne și pentru anul 1915 neschimbat:

Pe un an 28.— cor.
Pe jumătate an 14.— cor.
Pe 3 luni 7.— cor.
Pe o lună 2.40 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40.— franci

Numărul poporal:

Pe un an 4 cor.
Pe jumătate an 2 cor.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 8 franci.

Cererile precum și costul de abonament să se adreseze la: ADMINISTRATIA ZIARULUI „ROMÂNUL”, în ARAD, str. Zrinyi nr. 1/a.



Războiul aerian.

Lupta contra avioanelor.

Desvoltarea rapidă a diverselor elemente ale forței armate, dirijabile și aeroplane, a necesitat neapărat născocirea și fabricațiunea de arme speciale.

Trebuie să se știe însă că încercările făcute până la o vreme cu armele portative (puștile și mitralierele) existente au dat rezultate foarte slabe. Găurile făcute de gloanțe în pânza exterioră a baloanelor sau în aripile aeroplanelor sunt prea mici pentru a le expune unei imediate căderi și este foarte greu a se regula tirul unei asemenea arme asupra unei ținte atât de mobilă și depărtată.

Experiențele s'au îndreptat toate la tun, care de altfel a suferit oarecari modificări, dar cari astăzi se experimentează chiar pe câmpul de război.

S'a încercat obuzul cu gloanțe (șrapnelul) și ideea părea nimerită când s'a gândit la cele 2—300 de gloanțe, cari după explozia șrapnelului aveau efect eficace pe 20—25 m. p. de suprafață și o adâncime de 200—250 m. ceea ce se credea că va avea efect și asupra mobilității rapide a țintei. Însă s'a văzut

La Librăria „Concordia”, Arad, Str. Deák Ferenc nr. 20 se află de vânzare:

Calendarul Minervei, cor. 1.25 + 45 fil. porto recomandat.

Calendarul partidului național 60 fil. plus 20 fil. porto.

Calendarul Poporului (Budapesta), 40 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului (Sibiu), 30 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Poporului (Sibiu) 40 fil. plus 10 fil. porto. (Acest calendar se poate folosi și ca calendar de buzunar pentru soldați etc., având mărimea de 15×11 cm.)

Pentru cele trimise sub bandă (nerecomandate) librăria nu ia răspunderea. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil.

COMIS

bine vărsat în bransa de băcănie și bumbăcărie, cu cunoștința limbilor română, maghiară și germană află aplicare în negoțul subsemnatului:

NICOLAE DUȘOIU.
Brașov (Brassó)

(Du 2338—2)

AVIZ.

Aduc la cunoștința stimaților colegi și a clientelei, că mi-am reluat practica de avocat în asociație cu *Dr. Simion Nemeș*, în Cluj, str. Szentegyház.

Dr. Sever Dan.

PEPTARE

din pei de miel și oaie liferate până în 19 Ianuarie cumpără **BARUCH** din Timișoara (üveg udvar). Oferte se primesc numai arătând cantitatea și prețul. (1—2)

ANUNT.

Absolvent al școlii comerciale sup. române din Brașov, capabil a corespunde în limbile: română, germană și maghiară; cu praxă temeinică și în afaceri de mărfuri, fiind liber de armată, dorește a ocupa un post în vre-o afacere comercială. Adresa la Adm. „Românului” (Ra 2248)

ANUNT.

Un candidat de avocat cu practică, scutit de miliție caută aplicare momentană în vre-o cancelarie advocațională. Adresa la administrația acestui ziar. A. 2342—3.



Interesele Românismlului.

Valoarea unui popor nu se discută, ea se afirmă. Această axiomă, ce ne privește pe noi, Românii, ca neam, ca rasă de specifică forță în actuala frământare pentru restabilirea echilibrului sdruncinat al Europei, se impune astăzi cu dela sine putere atât acelor, cari de mult an învățat a ne aprecia după merit, cât și celor, cari orbiți de propriul orgoliu, mai nădăjdulau să isbutească cu imposibila suprimare artificială a dezvoltării noastre firești.

Manifestările, ce le vedem astăzi și dintr-o parte și din alta, manifestări de simpatie pentru noi, în interesul unei soluții cât mai grabnice a mondialului conflict, dovedesc, că elementul românesc este un factor de greutate pentru viitoarea restabilire norocoasă a echilibrului european.

Ori ce s'a scris și se mai scrie cu anumite

în urmă că tirul cu șrapnele are dificultăți, căci cere o regulare din vreme a locului unde trebuie să explodeze (loc greu de apreciat) și care regulare cere oarecare timp în care... avionul și-a schimbat poziția.

Cum vedem, norocul tinde să joace mare rol la tragerea cu acest șrapnel, lucru ce nu se recomandă, nefiind prudent.

Chiar de am reuși să lovim, gloanțele aruncate de explozia șrapnelului nu ar produce decât ușoare lovituri, incapabile de a împiedeca avionul să-și îndeplinească misiunea. Și afară de aceasta schijele obuzului și gloanțele lui pot cădea asupra trupelor amice.

Văzându-se aceasta, s'a ajuns la obuzul exploziv (care explodează, numai lovindu-se) și după îndelungate experiențe s'a ajuns la concluzia că: un astfel de proiectil explodând în momentul lovirei cu un avion este capabil de a-l distruge complet, deci de a-l face să cadă.

Un obstacol de construcție, care fusese în parte rezolvat, a fost că, ținta în care se trage cu ele, aeroplan sau dirijabil prezintă o masă puțin rezistentă, deci a trebuit să se studieze astfel mecanismul de aprindere la lovire, ca să producă explozie la cea mai slabă lovitură, lucru greu, căci a trebuit să se aibă în vedere și rezistența ce trebuie să întâmpine obuzul în mo-

mentul tragerii și efectelor de inerție care se produc în timpul parcursului proiectilului.

S'au mai studiat obuzele incendiare, dar nici acestea n'au dat bune rezultate.

După cum se vede, sunt mari dificultăți pentru găsirea unui proiectil care să îndeplinească multiplele condițiuni necesare.

În urmă pentru regularea tirului, foarte greu de altfel, s'a recurs la un artificiu, foarte ingenios, și care a dat bune rezultate.

La proiectilul destinat a fi întrebuințat la tragerea contra avioanelor s'a montat un dispozitiv care prin arderea unor anumite substanțe chimice să lase pe tot parcursul lor prin aer o dâră de fum, destul de vizibilă spre a indica calea urmată de proiectil, după care dâră se poate regula tirul loviturilor următoare.

Aceste experiențe au fost făcute și aplicate în marina americană de un inventator John Benner Simple întrebuințându-le chiar și noaptea.

În fine piesele de tun cari erau menite să tragă aceste proiectile au fost modificate și construite ca să se comporte necesități de: 1) a trage cât mai repede; 2) cât mai departe și pe un câmp de tir cât mai mare.

Avem două supoziții, când tunurile sunt destinate a proteja fortificațiunile sau lucrările

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2 an 2 cor.

tendențe în presa ambelor partide beligerante despre pericolul ce ar amenința românismul, fie din o parte fie din alta, nu ne neliniștește nici pe o clipă. Căci suntem convinși, că după terminarea actualului războiu, atât în Rusia, cât mai ales în monarhia noastră, se va constata valoarea indiscutabilă a elementului ostășesc român, care s'a afirmat pe deplin și cu vârf, atât în rândul regimentelor de sub comanda arhiducelui nostru *Frideric*, cât și a celor conduse de marele duce rusesc *Nicolaevici*. Iar interesul fiecărei părți încă beligerante este actualmente a câștiga pe partea ei și forța armată a României, care poate accelera sfârșitul conflictului sângeros, pe care îl dorește toată omenimea, sântulă pe deplin de câte a văzut până acum.

Dar în fine *interesele României sunt identice cu ale românismului întreg*. Iar interesul nostru cel mare nu este altul, decât *conservarea neștrăbită a românismului în regatul independent și garantarea liberei dezvoltări, culturale și economice, în învecinatele împărății, pentru cari poporul românesc aduce jertfe deopotrivă de mart.* Atât în Austro-Ungaria, cât și în Rusia, trebuie să se înțeleagă în fine, că elementul românesc nu mai poate fi o cantitate neglijabilă, nici în timp de pace, după ce în vremurile de cea mai grea cercare pentru ambele imperii dă astăzi probe extraordinare de cea mai mare vitejie.

Iar ce privește România, unde elementul românesc astăzi este singurul stăpân pe destinele sale, nu se poate pretinde din nici o parte, ca ea să-și abandoneze atitudinea ei expectativă, *câtă vreme nu are garanții absolute, că soarta fraților ei, în trecut măster tratați, nu se va schimba nici în viitor.* Interesele românismului coincid cu interesele fiecărui stat din care Românii fac parte integrantă și de valoare. *Numai așa se și explică, cum de România a rămas până acum inviolabilă în neutralitatea ei.*

Asemănarea României, căreia înainte vreme i se zicea Belgia orientală, cu Belgia, astăzi este cu totul deplasată. *Peste România nu va putea trece nimeni nepedepsit, cum nici peste elementul românesc întreg nu se va putea trece la ordinea zilei, când se va face bilanțul final al marelui război european, astăzi încă neterminat.* Va trebui să se fie seamă, atât de cantitatea sângelui vărsat de eroii români pe câmpiile Galității și la Lomnița rusească, cât și de calitatea importanței neutrale a României, atât de favorabile ambelor părți beligerante, așa, ca interesele românismului să fie satisfăcute *pe deplin*, după cum și elementul românesc s'a afirmat ca un factor *concentric* al echilibrului european ce e de restabilit, iar nu de un pond nesigur în balanța dreptei cumpeni a valorilor popoarelor.

Interesele românismului sunt identice cu interesele Europei viitoare. Ideea lui nu este altul, decât același pe care caută să-l realizeze

și actualul conflict: *O dreaptă afirmație a fiecărui popor în cadrul statelor europene, acolo unde s'a validat ca forță indiscutabilă, și ridicarea sa la rangul, ce și-l'a eluat pînă în vrednicia sa proprie!* „T. R.”

Acordul româno-bulgar.

— Interviewul dlui N. Filipescu. —

București, 20 Ianuarie.

Ziarul bulgar „Mir” din Sofia publică un interview cu d. *Nicu Filipescu* în privința apropierii româno-bulgare. D. N. Filipescu ar fi spus:

— *Dorim nu numai prietenie cu Bulgaria, dar și relații statornice, sincere, cu statul vecin. Suntem gata să dăm Bulgariei ceva din Dobrogea-nouă, însă mai mult decât Dobrici și Balcic nici un petec de pământ în plus.*

Paralel cu noi, Bulgaria trebuie să se înțeleagă în chip pacinic cu Serbia și Grecia. Noi povățuim aceste două state să cedeze Bulgariei anume teritorii însă nu le putem sfătui să satisfacă pretențiile exagerate ale statului bulgar. Recunoaștem că Bulgaria trebuie să se mărească, dar s'o facă în sarcina Turciei, care și așa e sortită peirei. Interesul Bulgariei este o înțelegere balcanică.

Intre noi și Serbia nu există antagonism. Nu suntem contra Serbiei mari, după cum nu suntem contra Bulgariei mari. Bulgaria, însă, exagerează pretențiunile sale și aceasta mă face să cred că tratativele româno-bulgare vor eșua.

Dacă Bulgarii nu vor cădea de acord cu noi, cu atât mai rău. Noi putem merge fără Bulgaria și chiar împotriva ei, deoarece cine nu e cu noi e contra noastră și contra unei înțelegeri pacifice”.

Oricine poate să vadă că declarațiile pe cari i le atribuie ziarul bulgăresc dlui N. Filipescu, nu se potrivesc cu tot ce a susținut distinsul bărbat politic privitor la granița Dobrogei. D. N. Filipescu a fost partizan hotărât al liniei Turtucaia-Dobrici-Balcic și a considerat porțiunea de teren cu Siliștra numai, ce ni se da de protocolul dela Petersburg, drept un petec de pământ în care se îngroapă demnitatea României.

Noi am stabilit în 1913 o graniță strategică, ce nu urmărea altceva decât să fie o garanție mai mult pentru păstrarea bunelor raporturi dintre România și Bulgaria.

Iată pentru ce în cercurile noastre politice se crede, că ziarul bulgăresc dacă a avut într'adevăr un interview cu d. N. Filipescu, nu a reprodus cu fidelitate părerile fostului ministru de războiu.

Articolul lui „Mir” pare făcut mai mult să provoace o răceală în raporturile Bulgariei cu România.

Asupra interviewului dlui N. Filipescu, ziarul „Epoca”, organul dlui N. Filipescu, scrie: „Ziarul „Mir” care apare la Sofia, publică un

interview cu d. N. Filipescu pe care l'a reprodus un ziar de dimineață.

După cât știm, d. N. Filipescu n'a acordat nici un interview ziarului bulgăresc”.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Situația nu s'a schimbat. Pe întreg frontul au loc numai în unele locuri dueli între artilerii.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Intre țărmlul mării și Lys au avut loc și ieri numai lupte între artilerii.

Tranșeul care l-am cucerit alaltăieri la Notre Dame de Lorette l-am pierdut azi noapte.

Spre nordvest dela Arras Francezii au atacat în repețite rânduri de ambele părți ale drumului Arras—Lille dar i-am respins.

Spre sudvest dela Bery au Bac am cucerit dela Francezi două tranșee, pe cari le-am și menținut față cu contraatacurile vii ale dușmanului.

Atacurile Francezilor, făcute împotriva pozițiilor noastre, ce se găsesc spre nordost dela St. Michiel le-am respins. Spre nordvest dela Pont a Mousson ne-a reușit să recucerim o parte din pozițiile noastre, pe cari dușmanul le-a cucerit acum 3 zile dela noi. Trupele noastre au capturat cu acest prilej 4 tunuri și a făcut mai mulți prizonieri. Pentru pozițiile cari încă nu le-am putut recuceri, lupta continuă.

În Vosgi spre vest dela Sennheim lupta continuă.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Situația în Prusia orientală nu s'a schimbat. Spre ost dela Lipno a avut loc o luptă mică cu succes favorabil pentru noi. Am capturat 100 de Ruși.

În ținutul spre apus dela Vistula, spre nordost dela Borzimow ofensiva noastră progresează.

Atacul Rușilor, făcut împotriva noastră spre apus dela Lapus și sudvest dela Konskie l-am respins.

Constantinopol. — Dela cartierul principal otoman se anunță cu datul din 20 Ianuarie: În atacul, ce l-a făcut lângă Korna o companie de cavalerie engleză împotriva unei trupe a infanteriei otomane s'a amestecat canoniera engleză Spiegel, dar focul nostru a silit vasul dușman să se retragă. Prizonierii făcuți în luptele ce au avut loc la Sat el Arab spun că canoniera a suferit grave avarii. Comandantul canonierilor afară de el 2 ofițeri și 17 matrozi au căzut în luptă.

de artă contra aeroplanelor, sau că sunt destinate să urmeze trupa în campanie.

În primul caz piesele sunt instalate în puncte fixe sau pe punțile vaselor.

Chestiunea greutăților pieselor, în acest caz joacă puțin rol, de asemenea și calibrul care poate fi cât de mare.

Ca exemple, casa Krupp, a construit un astfel de tun de 10.5 cm., cântărind 3000 kg. montat pe afet de bord, capabil să tragă un proiectil de 18 kg. cu o viteză de 700 m. pe secundă.

Ca experiență marina engleză întrebunțează o parte din artileria sa secundară de 102 m. m. a cuirasatelor pentru tirul contra avioanelor.

Fiind nevoie a se instala, însă, tunuri contra-unui aeroplan, pare curioasă, ca și cum am vrea să omorim o muscă cu un baston dar se are în vedere însă obiectivele mai mari. Un Zeppelin sau un alt dirijabil justifică ușor întrebunțarea acestor grele obuze.

Este neapărat necesar, ca la astfel de trageri, tunul să aibă o bătae lungă.

Spre a se feri de focul armelor sau al tunurilor aeroplanelor și aeronăvile se ridică foarte sus.

Ori tunul Krupp trage până la 13.500 m. și

poate fi precis până la 10.000, ceea ce justifică calibrul relativ mare.

Fiind nevoie a se instala, însă, tunuri contra-avioane pe vase de tonaj mic (submersibile de ex.), a fost nevoie de piese de tun ușoare și s'au fabricat unele de 37 m. m. cari pot trage proiectile a căror greutate nu trece de 500 gr.

Mari sau mici aceste guri de foc pot face un tur de orizont complet și pot trage sub un unghi de 70 și chiar 90 de grade.

Pentru tunurile destinate a urma trupele în mersul lor, natural că reducerea greutății pieselor a fost deslegarea problemei.

S'au făcut încercări în Franța cu unul din vestitele tunuri de 75 mm. de câmp, înzestrat cu un afet special și montat pe un automobil blindat.

Uzinele Krupp au construit de asemenea un tun de 75 mm. instalat pe un camion automobil de 50 de cai, ceea ce constituie o greutate a trăsorei complete, gata de drum de 4—5 tone, putând face până la 50 km. pe oră.

Industria franceză studiază piese de 47 mm. cari trag un obuz de 1500 kgr. cu mare viteză inițială, obținând astfel un tir precis și îndepărtat.

În Anglia se face experiențe tot în acest senz.

Instrumentele de ochire au căpătat de asemenea modificări importante.

Altă problemă care a cerut o rapidă și urgentă soluțiune a fost organizarea unui bun serviciu de recunoaștere a aeroplanelor de a nu se trage greșit în cele „amice” lăsând pe celalalte să-și continue drumul și misiunea lor.

Natural că construcții secundare, dar foarte necesare au făurit ținte pentru experiențe și aplicare prin balonete mici sau aeroplanete mici, ancorate de vase rapide de război, pe apă, sau de automobile pe uscat.

S'au înarmat avioanele cu mitraliere, spre a putea lua ofensiva contra celor inamice.

Li-s'au blindat părțile vitale, ca locurile pilotilor, motor, comenzi, etc.

În rezumat, s'au făcut multe până acum pentru a se realiza un tun care să lupte cu folos contra noii forțe care se produce cu succes pe teatrul războiului actual. E. O.

Profesorul Bovet despre planurile Francezilor în războiul actual.

Berlin. — Profesorul Bovet, dela universitatea din Zürich, care a călătorit prin Franța în contul ziarului „*Neue Züricher Zeitung*” raportează foi sale între altele, că generalul Joffre și-a ales stația nu departe de culmea unghiului obtus, pe care-l formează linia armatelor germane în Franța. De aci poate să supravegheze în acelaș timp nordul și răsăritul și să aleagă punctul de atac pentru răsărire precum și să se transporte acolo cu ușurință. Unde se află acest punct de atac, la această întrebare nu se poate încă răspunde cu hotărâre. Înainte de a-mi vorbi de marile concentrații de trupe dela Besancon, îmi declară următoarele o persoană bine informată din Paris:

Încă înainte de invaziunea Belgiei Eninal era baza principală în perspectivă pentru ofensiva în contra Germaniei. De asemenea chemarea unei personalități militare atât de însemnate ca generalul Legrand, în fruntea corpului 21 de armată nu se poate considera ca o simplă întâmplare.

În cercurile statului major francez se susține, că în cazul unei întorsături norocoase a operațiilor aliaților se va ajunge la frontiera Rinului în Iunie sau Iulie a. c. Înainte de a se gândi la o înaintare în inima Germaniei, ar trebui să se cucerească fortificațiile Strassburg, Metz și Mainz.

Linie misterioasă.

Milano. — După cum se anunță oficial din Petrograd în noaptea spre 15 Ianuarie și în ziua următoare a fost liniște. De pe țărmul stâng al Vistulei se auzeau însă bubuituri de tunuri și răpăitul puștilor, mai cu seamă la Sochaczew și Bolimow. Tot pe acest front Germanii au făcut încercări zădărnice să reia ofensiva. Ținutul nordic dela Rawka a fost bombardat de artileria grea. Austriecii au bombardat frontul de lângă Dunaiet cu tunuri grele de calibru mare. Tarnow și gara orașului se găsea în 14 Ianuarie sub focul tunurilor austro-ungare, dar dușmanul n'a putut câștiga un succes definitiv.

Corespondentul din Petrograd al ziarului „*Corriere della Sera*” scrie: Pe întreg frontul din ost e liniște. Afară de unele puncte, unde Germanii făcând repetite atacuri, înaintează, soldații duc o viață liniștită în tranșee. Pe malul stâng al Vistulei, dela 6 Ianuarie încoace s'a dat numai o singură luptă, la câțiva klm. de frontul rusesc, nu departe de locul unde se varsă râul Rawka în Bzura. Peste situația strategică din această parte a frontului se reoglindește situația dela Yser și aci tenacitatea Germanilor e privită cu multă admirație. Fără îndoială, Germanii au reușit să treacă pe țărmul drept al râului Rawka la Borzimow, iar pe țărmul drept al Bzurei la Tucha. Liniștea perfectă ce domnește însă în celelalte părți ale frontului în tot cazul îngreunează formarea unei păreri asupra atacurilor sistematice ale Germanilor.

Crucișetorele engleze neliniștesc pe Turci.

Viena. — Se telegrafiază din Constantinopol că, după informațiile primite, postul turc din Şişen, situat la o depărtare de 7 ore din Akaba, a deschis focul în contra unui hidroplan englez care a sburat de pe crucișătorul englez „*Minerva*”, scoborându-l.

Pe acest aeroplan s'a găsit o hartă în care era arătată direcția localității Wadiarab și niște instrucțiuni.

Observatorul de pe aeroplan, un anume Gerald, a fost capturat.

Crucișătorul englez „*Doris*” care încrușea de câțiva timp în apele din Siria, spre a distruge firele telegrafice de pe țărm, a debarcat în ziua de 28 un mic detașament lângă Sariseki; dar în urma opunerii întâmpinată, Englezii au fost siliți să fugă spre vaporul lor, părăsind pe țărm 11 lazi de munițiuni și o mulțime de unelte.

Acest crucișător a mai operat a doua zi o a doua debarcare lângă Alexandreta, unde a bombardat cu tunuri și mitraliere niște sate deschise, contrar dreptului ginților; două fetițe, două femei și un băiețandru au fost uciși.

Acțiunea flotei rusești în decursul Crăciunului.

Petrograd. — Comunicat rusesc. — În ajunul Crăciunului vasele noastre de război din Marea Neagră au obligat la luptă crucișetorele inamice „*Breslau*” și „*Hamidie*” cauzându-le serioase avarii. A doua zi de Crăciun vasele noastre, explorând baia Synope, au bombardat mai multe imbarcațiuni turce încărcate. În aceeaș noapte bastimentele de veghere rusești au dat foc la două vase cu pânze pline de făină și au făcut prizonieri 18 oameni.

A treia zi de Crăciun vasele noastre au explorat baia Trebizunde unde n'au aflat nimic suspect. În baia Surmeny au ars un mare număr de bărci turcești încărcate. La Est de Surmeny vasele noastre au distrus 4 vase comerciale inamice și 11 mari vase cu pânze în baia Rizey; apoi au bombardat portul Khopia.

După informațiile primite, puitorul de mine turc „*Peykyschefket*” a intrat la 2 Ianuarie în baia Stenia în Bosfor ajutat de două vapoare de salvare, „*Peykyschefket*” avea mai multe avarii importante pe linia de plutire și la prora al cărui tun a fost doborât. Puitorul de mine a fost aruncat pe țărm deci a avut o mare cale de apă, și poate fi socotit ca afară din uz pentru multă vreme.

După informațiile din izvor privat neverificate încă crucișătorul „*Goeben*” intrând în Bosfor la 7 st. n. a isbit o submarină și a avut două mari căi de apă a căror reparațiune va cere cel puțin zece săptămâni.

Roma. — Comentând lupta navală din zilele de Crăciun pe Marea Neagră, ziarele din Roma socot că ea nu poate avea nici un rezultat decisiv, ci numai a zdruncinat navigațiunea turcească prin avariile aduse vaselor „*Breslau*” și „*Hamidie*” și a îngreuiat mult aprovizionarea în America și Caucaz.

Constantinopol. — Agenția Westnik a publicat că „*Goeben*” a fost grav avariat de o torpilă și că reparațiunile ar cere mai multe săptămâni. Această știre este absolut falsă.

Desmintim formal, și știrile, că comandantii unui corp de armată ar fi căzut prizonieri. Numai un detașament inamic surprinzând într'un sat rusesc un convoi de răniți între cari se află un comandant de divizie grav rănit, a făcut prizonieri pe acesta din urmă măcelărind pe toți ceilalți răniți.

La 250 metri (?) de Verdun.

Roma. — Unele trupe din prima armată germană se găsesc acum numai la 250 metri (?) de fortificațiile exterioare ale Verdunului. Germanii se pregătesc aci pentru un atac puternic.

Concentrarea contingentului 1917 (?) în Franța.

Berlin. — Ziarul „*Le Temps*” anunță că se discută concentrarea contingentului 1917, dar că asupra acestei chestiuni nu s'a adus încă nici o hotărâre.

Guvernul turcesc cere un credit extraordinar.

Constantinopol. — Guvernul a depus la camera un proiect cerând pentru cheltuielile războiului un credit extraordinar de zece milioane de lire; proiectul a fost trimis la comisiunea respectivă. Camera a început în urmă discuțiunea bugetului. Raportorul a arătat că cu creditele extraordinare sus menționate cum și cu cheltuielile extraordinare de aproape trei milioane de lire deja în lucrare, deficitul total va fi cam de 20 de milioane de lire.

Lupte în văzduh deasupra Przemyslului.

Cracovia. — Aviatorul rus, căpitanul Andrijevici și-a propus cu o îndrăsneală temerară să urmărească aeroplanul austro-ungar cu care pilotul Malina sburase în săptămânile din urmă în mai multe rânduri peste pozițiile rusești, în cetatea asediată Przemysl. Vineri în săptămâna trecută, pilotul Malina a plecat din nou spre Przemysl cu aparatul său, dar când fuse aproape de cetate, căpitanul Andrijevici, care pândise aparatul austro-ungar, s'a pornit cu viteză nebună după el. Malina pentruca să evite atacul aeroplanului dușman s'a ridicat la o înălțime mai

mare dar căpitanul rus l-a urmărit și în nori și cei din cetate au văzut cum cele două aparate ciocnindu-se, au căzut cu iuteala săgeții la pământ. Amândoi piloții au fost găsiți morți sub ruinele aparatelor lor. La căpitanul Andrijevici s'a găsit o scrisoare către familia sa și într'o cuvertă sigilată testamentul său. Pilotul Malina e de origine din Praga.

Lupta aeriană dintre Belgieni și Germani.

Amsterdam. — „*Daily Chronicle*” publică o foarte interesantă descriere a luptei aeriene ce a avut loc între aviatorii belgieni și germani cu prilejul atacului din urmă făcut împotriva Dunkerque-ului: La orele 2 după amiază s'au ivit deasupra orașului 7 aeroplane germane sburând într'o linie cam la o înălțime de 5500 picioare. Aeroplanele dușmane au fost întimpinate cu o ploaie de gloanțe, dar aceasta nu i-a împiedecat pe aviatorii germani să arunce o privire asupra fortificațiilor de apărare și să arunce fiecare câte 2 bombe asupra orașului. Orașul a fost incendiat în urma exploziei bombelor în mai multe puncte. Când aeroplanele germane porniseră deja să se retragă, au fost atacate de 2 piloți belgieni. În văzduh s'a desfășurat între Belgieni și Germani o luptă violentă. Belgienii s'au ridicat la o înălțime de 7000 picioare, împușcând cu mitralierele asupra aeroplanelor germane. Un vânt puternic făcea lupta îndârjită și mai periculoasă. După o luptă de 3 sferturi de oră 5 aeroplane germane s'au depărtat, continuând lupta cu Belgienii cele 2 aeroplane rămase îndărăpt. În focul luptei aeroplanele se ridicaseră la înălțimea de 9000 picioare, împușcând neîntrerupt una asupra celeilalte. Deodată însă un aeroplan german a început să se clatine și a căzut la pământ. Departe afară de oraș au fost găsite ruinele aeroplanului prăbușit, iar sub ele cadavrele zdrobite ale celor doi piloți germani. Al șaptelea aeroplan german a dispărut în direcția spre Calais, dar întunecându-se s'a întors și a aruncat asupra orașului încă trei bombe și apoi s'a depărtat fără să fie atins.

Germania nu va putea fi zdrobită. — Părerile unui revoluționar italian.

Berlin. — Din Palamenghi:

Într'un articol de fond, în ziarul său „*Concordia*”, cunoscutul revoluționar italian, Crispi, încearcă să arate care ar fi situația Angliei, după reîntoarcerea soldaților indieni la căminul lor. În acest caz legenda Angliei invincibile va fi distrusă.

Articolul lui Crispi combate argumentele lui Rosebery despre zdrobirea Germaniei și declară că Anglia nu va izbuti nici odată să sfărme forțele Germaniei, care constă nu atât din forțe materiale, cât din rezervele nenumărate ale sufletului național.

Linia telefonică Atena—Salonic—Sofia—București.

București. — Se lucrează foarte activ la instalația liniei telefonice între Atena și Salonic. Negocierile în vederea prelungirii acestei linii, dela Salonic la Sofia, sunt de asemeni înaintate. În acest caz, o comunicație telefonică, între București—Sofia, nu va întârzia să se stabilească.

Diferite.

— După cum se anunță din Budapesta, membrii guvernului ungar au ținut ieri seară un consiliu de miniștri sub președinția primului ministru contele Ștefan Tisza.

— Din Berlin se anunță că ministrul de război Falkenhayn, fiind avansat la rangul de general și având greaua sarcină de șef al statului major al armatei germane și-a dat demisia ca ministru. În locul lui a fost numit ministru de război general-majorul Wild-Hohenborn, care deodată cu această numire a avansat la rangul de loc.-general. Wild-Hohenborn a fost numai acum câteva zile numit locțiitor al șefului statului major.

— Poliția din Sofia a arestat ne o femeie rusă cu numele Kamanitzky, despre care s'a găsit că a făcut spionaj pentru legațiunea rusească din Sofia. S'a mai descoperit că legațiunea rusească din Sofia a organizat o întinsă rețea de spionaj.

— Dela cartierul presei se anunță că comandamentul cetății Przemysl a introdus o inovație în

trimiterea știrilor din cetatea asediată. În acest scop vor fi slobozite din Przemysl baloane mici de cari vor fi legate în mici pachete scrisorile trimise din cetate. Comandamentul roagă pe toți aceia cari vor găsi aceste baloane, să le predea neapărat celui mai apropiat comandament militar.

Insinuațiune.

Domnul E. Neugeboren, deputatul Sibiiului, a publicat în numărul de Vineri al ziarului săsesc din Sibiu „S. D. Tageblatt” un articol, care a provocat indignare generală în cercurile românești. Domnul Neugeboren, ocupându-se în articolul său cu cele întâmplate la Liga din București, caută să ne scoată pe toți vinovați de tradare de patrie și să ne facă complici, — firește, cam printr-o șire, — cu ceice pe strădele din București reclamă imediată ocupare a Ardealului, cu ajutorul Rusiei.

Dar binevoitor cum ne este, d. Neugeboren ne dorește totuși, ca să putem cumva dovedi în mod neîndoios, că n'avem nimic comun cu rusofili și că nu vrem luarea Ardealului din partea României!... E aceasta o insinuațiune din cele mai urâte, pentru care nu avem cuvinte destul de aspre spre a o înfiera după vrednicie. Se admoniază cercurile conducătoare, să nu se apropie cumva de Români și să le facă niscaiva concesiuni, pentru că nu le merită. Nu sunt de încredere. Să dea întâi dovezi!

Cum adecă, pășirea energică a presei române dela noi în chestia Ligei nu e dovadă suficientă despre corectitudinea noastră politică? Cele patru sute de mii de soldați români, — de două ori atâția câte suflete săsești sunt peste tot în Ardeal, — cari își varsă sângele pentru patrie și tron pe câmpul de războiu, nu dovedesc din destul patriotismul nostru? Cuvântul maiestatic, trimis la Sibiu, despre „de nou probata fidelitate” a poporului nostru nu are valoare și nu numără nimic în fața domnului Neugeboren?...

Protestăm în contra ăstorfel de isbucniri pătimăse, cu atât mai vartos, că știindu-se pe aici, că d. Neugeboren e omul de absolută încredere al contelui Tisza, mulți vor fi ispititi să creadă, firește, fără temei, că ele ar putea fi cumva inspirate, ori chiar ordonate de cercurile conducătoare.

Situația în Albania.

Ziarul „Popolo Romano” din Roma scrie: Situația în Albania centrală se întunecă din ce în ce, contrar speranțelor ce se puneau în influința personală a lui Essad Pașa asupra populațiilor din interior.

Pentru ori ce eventualitate s'a proclamat la Durazzo starea de asediu, tot acolo a ancorat pentru protecțiunea Italienilor și străinilor cuirasatul italian „Sardegna”, însoțit de o navă de transport pentru a primi pe bord pe refugiați, acolo unde va fi nevoie.

Se afirmă că mai departe nu vom merge, ori ce s'ar întâmpla în Albania și credem, se exprimă numitul ziar, că pentru anumite motive ar fi înțelept pentru politica italiană, să se limiteze acolo.

Ziarul „Corriere della Sera” primește din Durazzo știrea că mai mulți reprezentanți ai răsculaților din Siak și Cavaja avură o convorbire cu Essad Pașa pentru a încheia un acord.

Se telegrafiază din Valona, că căpitanul Castoldi, reîntorcându-se din interiorul țării, vestește că răsvrățitii nu au nici o intenție de a ataca orașul. Căpitanul italian e sigur că răzcoala se va potoli în curând.

Autoritățile italiene din Valona au publicat un manifest, prin care se opreste cetățenilor orașului de a purta armele și de a păstra muniții. În timp de cinci zile toate armele trebuiesc predate autorităților italiene.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 22 Ianuarie n. 1915.

Mitropolitul Dr. Repta în Cluj. „Tel. Rom.” primește din Cluj următoarea știre: Din prezua sf. sărbători ale Nașterii Domnului se află între noi venerabilul mitropolit al Cernăuțului, **Dr. Vladimir de Repta**, găzduit fiind la otelel „Francisc Iosif”. La gara Clujului a fost întâmpinat cu mare alaiu, atât de autoritățile locale cât și de o seamă de intelectuali români, cari auziseră de sosirea lui. În ziua următoare l-a cercetat protopopul nostru, Tului Roșescu, bineventându-l în numele credincioșilor bisericei ort. răsăritene. Înalt P. Sf. Sa a primit cu multă dragoste părintească pe reprezentantul bisericei noastre și totodată i-a întors vizita în ziua a doua.

L-a așteptat multă lume românească și străină pe I. P. S. Sa la biserică; durere însă, că în urma indispoziției pricinuite de oboseala călătoriei și a vârstei înaintate n'a putut participa la serviciul divin din zilele Crăciunului. De atunci îl vedem aproape zilnic la plimbare în societatea atâtor bucovineni, refugiați la noi, din calea dușmanului și însoțit de fruntași din Bucovina, între cari e și viceguvernorul Dr. Tarango. Zi de zi primește I. P. S. Sa vizite din partea tuturor Românilor, veniți din depărtări cu scopul de a cerceta pe acest arhieru îmbătrânit în cinste și cuviință, silit însă de împrejurări a-și părăsi deocamdată reședința mitropolită din Cernăuți.

În ziua de Anul-nou l-a cercetat o deputația compusă din protopopul T. Roșiescu, dir. de bancă Anton Mandeal, prim. contabilul Leonte Pușcariu, avocatul Dr. Dragomir, ofic. la magistrat I. Bereș și catihetul local Nicodim Criștea. Protopopul Roșiescu a dat expresiune sentimentelor de îngrijorare și deprimare sufletească, ce le simțeste societatea română din Cluj împreună cu I. P. S. Sa în urma faptului, că acest cap al bisericei a trebuit să-și părăsească turma credincioasă între împrejurări critice; îi dorește apoi din inimă să-i dea bunul D-zeu putere și bărbăției a suporta greutatea vremilor și să-l hărăzească totodată un An-nou mai fericit, în care să se bucure de liniștea și pacea convenită în dieceza sa, bătuită de vifor greu. Emoționat a răspuns I. P. S. Sa, exprimându-și mulțumirea sufletească pentru interesul dovedit de credincioșii gr.-or. rom. din Cluj prin astfel de acte de îmbărbătare și totodată dorind a se apropia cât mai grabnic ceasul sfânt al păcii universale. Foarte afabil s'a întreținut I. P. S. Sa cu domnii sus amintiți încă câteva minute, după cari s'au anunțat alți dornici de audiență și urări de un nou an mai bun ca cel trecut.

Moartea lui D. M. Bragadiru. Din București se anunță: Vineri 2 Ianuarie a încetat din viață la vârsta de 73 de ani Dim. M. Bragadiru, unul dintre cei mai vrednici, mai bine cunoscuți și mai simpatizați dintre fruntași vieții industriale din România.

Moartea unui erou. Primim următorul dureros anunț funebrel: Cuprinși de nemărginită durere, aducem la cunoștință tuturor consăngenilor și cunoscuților, că iubitul nostru fiu, frate, nepot și cumnat **Dr. Iuliu Petroviciu**, avocat, sublocotenent în rezervă la reg. imp. și reg. de artilerie nr. 21 a încetat din viață în urma unui morb greu, contras pe câmpul de luptă dela Nord, Mercuri, la 7 (20) Ianuarie n. 1915 la ora 10 și jum. în etate de 34 ani. Așezarea spre vecinică odihnă a rămășițelor pământești ale scumpului nostru defunct, va avea loc Vineri, la 9 (22) Ianuarie 1915, la ora 2 d. a. din casa părintească (str. Andrei nr. 19) în cimiterul român, după ritul bis. gr. or. rom. **Lugol**, la 7 (20) Ianuarie 1915. Nicolae Petroviciu tată, Nicolae, Victor, Eugen frați. Terezia Pârveu, mătușă. Emilia Petroviciu, Cornelia Petroviciu, cumnate.

Odihnească în pace!

† **Valeria Popescu n. Cosma**, după lungi suferințe a decedat în 2 (15) Ian. în vârstă de 38 de ani. Inmormântarea s'a făcut în 4 (17)

Ianuarie în cimiterul bis. gr. or. rom. din Ostrov.

— **Ioan Suciu**, notar în retragere și propr. după un morb îndelungat și greu, a decedat în 4 Ianuarie n. în vârstă de 63 de ani. Inmormântarea a avut loc în 6 Ianuarie n. în cimiterul parohial gr. cat. din Tritul-de-sus. Odihnească în pace!

Aviatori români. Din București se anunță: D. Ionel Brătianu prim-ministru și ministru de războiu, a vizitat Marți după amiază câmpul militar de aviație dela Cotroceni. Primul-ministru a urmărit timp de trei ore diferitele teme executate în sbor, de îndrăzneții noștri aviatori. La aceste exerciții au participat și aviatori dela „Liga națională aeriană” dela Băneasa, cari au venit în zbor la Cotroceni. Au sburat în total peste 30 aeroplane. D. Brătianu s'a întreținut cu fiecare din aviatori și i-a felicitat călduros pentru reușita exercițiilor.

Sat elvețian distrus de lavină. Se telegrafiază din Sion în Valais de sus, (Elveția), că o lavină a distrus o parte din satul Obergesteln; locuitorii au fost salvați.

Cutremur de pământ în Spania. După cum se anunță din Madrid, în 2 Ianuarie a avut loc în ținuturile muntoase un catastrofal cutremur de pământ. Amănunte lipsesc.

Ultima oră.

DECLARAȚIILE DLUI N. FILIPESCU LA AGAPA CONSERVATOARE.

București. — Cenzurată. — La agapa conservatoare, care s'a ținut Vineri seara, d. Nicu Filipescu, care a prezidat-o, a rostit o cuvântare foarte cumpănită, care a făcut o bună impresie în cercurile politice.

D. Nicu Filipescu și-a exprimat îndoiala în ceea ce privește o acțiune pripită din partea României.

Acțiunea noastră, a spus d. N. Filipescu, nu poate fi încununată de isbândă atâta vreme cât echilibrul pe teatrul războiului se menține ca astăzi. Schimbarea ivită la cancelaria Austro-Ungariei, nu e de natură să ne risipească temerile, mai ales că o Austrie învinsă ar fi ridicarea Ungariei. Să sperăm că norocul ne va însoți până la pace.

La congresul păcei vom da însă de alte primejdii.

Sunt unele contestațiuni privitoare la unele părți din Bucovina și Maramurăș și altele privitoare la Bănat.

SE PREPARĂ FAZA DECISIVĂ A RĂZBOIULUI ÎN ORIENT. — TEATRUL VA FI ÎN JURUL VARȘOVIEI.

Berlin. — După „Berliner Lokalanzeiger” războiul în Orient stagnează pe toate fronturile. După cum accentuiază corespondenții de războiu ai foilor rusești, este evident, că faza decisivă a războiului actual se prepară acum. Teatrul de războiu îl va forma spațiul din jurul Varșoviei.

SITUAȚIA LA IACOBENI E FAVORABILĂ.

Bistrița. — La Iacobeni situația trupelor noastre e favorabilă. Artileria rusească continuă să puște neîntrerupt, ca astfel să acopere gruparea din nou a trupelor rusești înfrânte. La Cărlibaba luptele ce decurg de mai multe zile sunt fără succes pentru Ruși. (Az Est).

LUPTELE ÎN UNG.

Ungvár. — Ambele aripi ale trupelor noastre ce operează în valea râului Ung au avansat esențial. Avantposturile centrului nostru s'au ciocnit cu avantgardele dușmanului. Aceste din urmă s'au retras lăsând numeroși morți și răniți.

Redactor responsabil: Constantin Savu.